

INTERVJU: SEAD ALIĆ, DOBITNIK NAGRADE DIALOGOS

UZ OVAKVE MEDIJE DANAS NIKO NIJE NI SIGURAN NI SREĆAN

Novine, radio i televizija su po pravilu postali masmedijska sredstva zavođenja i manipulisanja. Prljavi još od rata, pokušavaju se prikazati u što ljepšem i demokratičnijem svijetu

✉ Sonja Ičević

Mediji odlučuju o našoj sudsbari, a mi smo tek na početima razumijevanja novonastalih okolnosti. Čovjeka kao biće rada, kreativnosti i slobode očekuju veliki napori prestrukturiranja sistema edukacije, političkih sistema, pa i religijskih i drugih običaja – sve zbog presudnog uticaja novih tehnologija (medija) na ljudsko iskustvo, ističe u razgovoru za Dnevne novine profesor Sead Alić iz Zagreba, koji je za knjigu "Medij jezika - filozofija razumijevanja" dobio nagradu "Dia-

logos", za najbolju knjigu iz oblasti teorije i kulture medija za 2016. godinu.

"Jedina prava filozofija našeg vremena je filozofija medija. To je tvrdnja koju sam kroz knjigu dokazivao na 'područjima' (u medijima) komunikacije, plesa, jezika, likovnosti, fotografije, tehnike uopšte, štampe, muzike, religije, tipografije, identiteta, seksualnosti, umjetnosti te fenomena kao što su fundamentalizam i totalitarizam. Knjiga pokušava pokazati kako je u svakom od navedenih područja najvažnije 'ono što posreduje', dakle sredina ili

medij, onaj srednji član u kojem jesmo i po kojem jesmo", objašnjava Alić.

KULISE POTEMLKI-NOVOG SELA

Međunarodna nagrada "Dialogos", koju je 2013. godine ustanovio časopis "Medijski dijalazi", mnogo znači jer, kako Alić ističe, "regija zna šta su 'Medijski dijalazi' i da 'Medijski dijalazi' znaju detektovati istinske naučne napore.

"Vjerujem da će ovo priznanje pomoći i knjizi i da će moje 'duboko oranje' po različitim područjima pomoći

savremenom mišljenju u uzgajanju one vrste misli koja odgovara našem vremenu i potrebama savremenog čovjeka", kaže Alić.

On ističe da na medije, što je vidljivo iz knjige, gleda malo šire nego većina autora koja se bavi medijskom problematikom.

"Pojam medija je zapravo filozofsko rješenje pitanja koja su stara dvije i po hiljadu godina. Pitanje medija je pitanje usmjerena ljudskog duha. Čovjek je za Hegela bio medij djelatnosti duha. Čovjek kao duhovno biće danas jeste samo utoliko ukoliko jeste u mediju u kom obitava duh. U većini medija na koje se prvo pomisli duha nema. Novine, radio i televizija su gotovo po pravilu postali masmedijska sredstva zavođenja i manipulisanja. Prikivenog ili otvorenog. Mediji su danas kulise Potemkinovog sela i služe samozavaravanju. Prljavi još od rata, mediji se pokušavaju prikazati u što ljepšem i demokratičnijem svijetu. U osnovi međutim sve su to samo sredstva političkih igara od kojih duh biježi kao od tamjana", kaže Alić i dodaje da je situacija gotovo identična u svim državicama nekadašnje države.

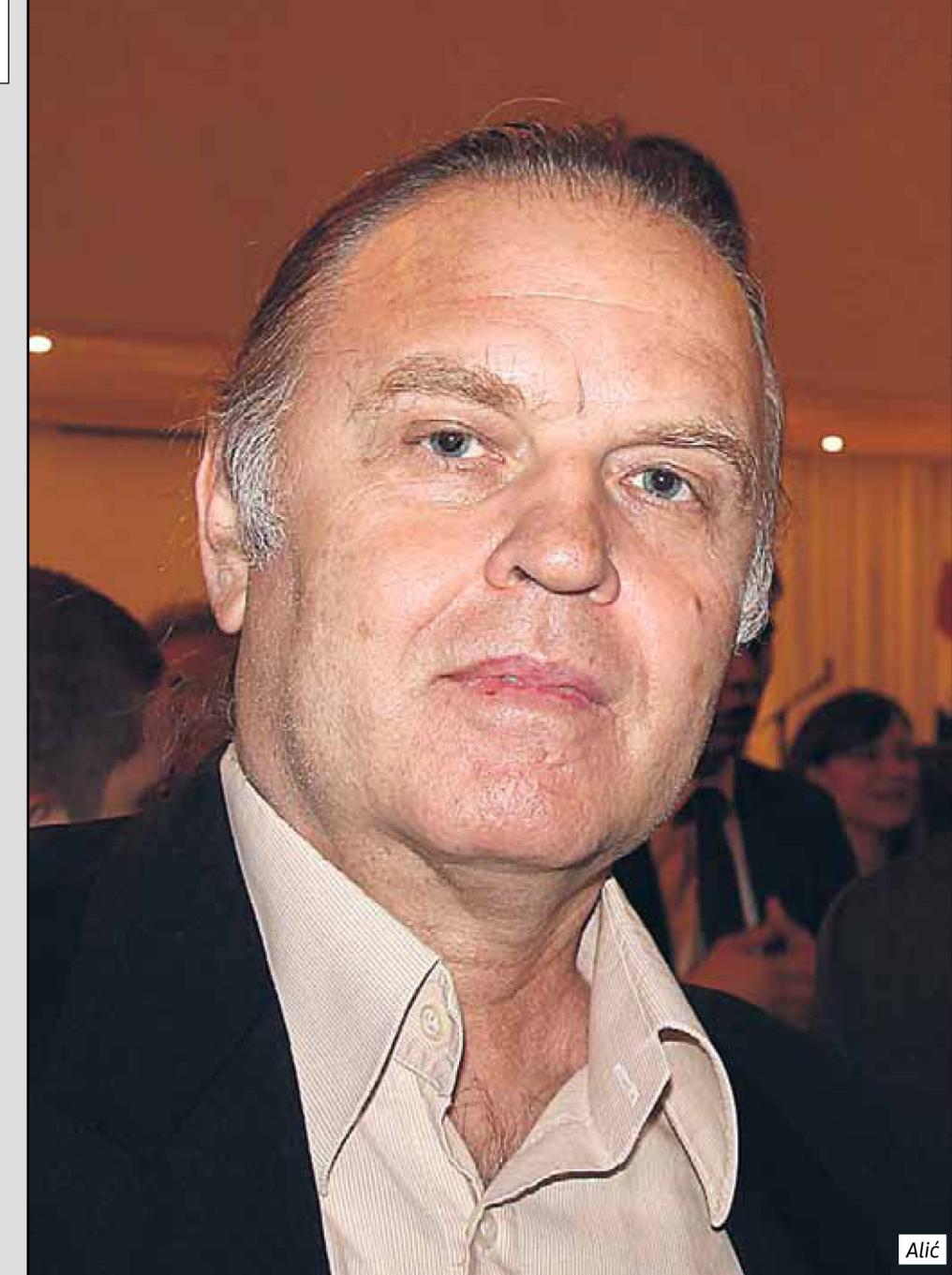
"Stvoreni su snažni mehanizmi povezivanja političkih, korporacijskih i medijskih igrača, mehanizmi koji omogućuju privid slobode, privid izbora, privid učešća – demokratije. No, problem je nažalost još dublji. Ima naine gorih stvari i od nedemokratije i neslobode. Neposto-

janje svijesti pa i nastojanja da se oblikuje sredina/medijski način koji će omogućiti realizaciju onog ljudskog u čovjeku, generiše dubinski zaborav same mogućnosti ljudskog. Religija sve više ostaje bez istinskih vjernika. U politiku se ulazi zbog koristi. Članovima akademskih zajednica obolijevaju laktovi od pentranja po leševima. Moralne ljudske vertikale su sve kratkotrajnije. Riječju - čovjek kao biće koje sa Drugim i svijetom posreduje ovim sistemima posredovanja osuđen je na propast. Praznina će poroditi veliku pobunu. Ljudski sadržaj mora jednom isplivati na površinu. Pojavice se duhovni ljudi koji će razobliciti dosadu spektakla (političkog, religijskog, korporacijskog). Budućnost pripada medijima koji s 'copy-paste' kulturom neće imati gotovo ništa zajedničko", uvjeren je Alić.

NACIONALNA NAVIJANJA

Razlike u ulozi i stanju medija u zemljama regiona su folklorne naravi, smatra on.

"Medijima su navukli nacionalne dresove. Bilo bi divno kad bi njihov interes zaista

Alić

bio nacionalno biće (koliko god je taj fenomen proizvod štampe). Nažalost, dresove su medijima navukli menadžeri koji su iskoristili buku nacionalnih navijanja da društveno vlasništvo pretvore u privatno, tačnije, svoje.

No, i to je samo površinski dio problema. U osnovi uve medije danas niko nije ni siguran ni srećan. Proizvodnja negativnih strasti, straha, mržnje, želje za osvetom – sve je to dio proizvodnje nesrećnog svijeta. I najbogatiji su siromašni u svijetu straha. A u takvom svijetu živimo. Hodamo rubom provala, znamo ko nas programira, ali ne možemo to sami sebi priznati jer je to što je isprogramirano spektakularno zabavno", kaže profesor Alić.

Na pitanje šta je sa slobod-

dom medija u zemljama u našem okruženju, Alić se poziva na Gandijev citat.

"Kada su ga pitali šta misli o zapadnoj demokratiji, on se duboko zamislio, pa rekao nešto što je otprilike ovako zvučalo - 'Hm pa to ne bi bila loša ideja'. Tako nam je danas sa slobodom medija. Govorimo nečemu što bi, da postoji, bilo temelj uspostavljanje uljudene zajednice građana ove ili one države. Umjesto toga imamo sukobe i dokazivanja koji je medij neslobodniji od nekog medija, odnosno koja državica ima manje packi iz bogate, korumpirane, medijski neslobodne, ali ipak – Evrope. Sloboda medija, dakle, ne bi bila loša ideja. No, ne treba zaboraviti da smo zaboravili medij slobode. O slobodi i ljudskim po-

trebama niko ne govori. Zaboravili smo da bi smisao države trebao biti u tome da uspostavi zajednicu pravednih u kojoj bi živjeli srećni ljudi. Menadžeri 'uspjeha' zajahali su nam za vrat, a mi poput galjskih robova veslamo ne shvaćajući da nam život prolazi. Ne vjerujem u slobodu medija dok postoje orvelovska ministarstva istine. Sistemski medijskih posredovanja moraju se proširiti na veliki broj manjih kreativnih platformi koje treba pomagati da bi alternativa došla do izražaja. Problem je u tome što bi prve žrtve slobode medija bili oni koji bi dopustili da se mediji otrgnu iz njihovih ruku. Ostaje nam da čekamo duhovnu ruku koja je snažnija od snažne političko-korporacijske ruke", zaključio je Alić.

